

**Disputatio juridica inauguralis de assignatione : quam ...
auctoritate ... Gerardi de Vries ... eruditorum examini subjicit
Henricus Hamelow.**

<https://hdl.handle.net/1874/343820>

DISPUTATIO JURIDICA
IN A U G U R A L I S,
D E

ASSIGNATIONE,

Q U A M
PRÆSIDE DEO TER OPT. MAX.
Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

M. GERARDI de VRIES,

Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Illustri
Academiâ Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,
N E C N O N

*Amplissimi Senatûs Academici consensu, Nobilissimæque
Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in UTROQUE JURE Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,
Eruditorum examini subijcit

H E N R I C U S H A M E L O W

JUD. AUL. GOTTORP. ADV.

Ad diem 19 Januarii, horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clō loc XCIII.

Generosissimo Excellentissimoque

DOMINO
D. JOACHIMO
AB AHLEFELD,
hæreditario Domino in Buck-
hagen Olpennitz. &c.&c.

Reverendissimi Serenissimique
Ducis Slesvico-Holsatici
Gottorpiensis.

Regiminis Præsidi.
Consiliario Provinciali, intimo,
status & Camaræ.

Præfecto præfecturarum
Reinbeek & Trittow.

Domino meo Gratosissimo.

Generosissime Domine
Præses.

Patrone gratiosissime.

Umani generis salutem civitati-
bus, has legibus & armis defen-
di, exploratissimum est. Sed
uti homo constat animo & corpo-
re; illius tamen imperio, hujus
ministerio utitur: ita leges vim
suam non nisi per arma efferunt;
arma tamen illis obediunt; ususque armorum omnis
& cura a legum præscripto pendet. Ex hac legum
dignitate quantum commendationis legum scientiæ
accedat, nemo non videt; Quo minus mirum, tot
insignes omnium ætatum gentiumque viros illam ap-
petiisse

petiisse & professos esse. Nuspiam tamen major copia, quam apud Romanos, exstitit; adeo, ut eminentissima ingenia de jure enucleando & in melius producendo æmulatione quadam invicem certasse videantur. Quo effectum est studio & contentione, ut Romani perfectissimum, & in omnem ævum valiturum legum opus condiderint; cujus quævis & præstantia sit, vel ex eo colligere licet, quod gentes armis Romanis inexsuperabiles, legibus eorum, ut ita dixerim, victæ sese submisserint, illisque etiam nunc regantur. Sed antiquitus, jura profiteri, cuilibet eruditionis fiduciam habenti liberum, interque peritos nullum, nisi ex fama & claritudine studiorum, discrimen erat. Procedente vero tempore, quidam veluti scientiæ gradus fieri cœpere, & ut primo studiosi pro modo profectuum variis cognominibus nuncupabantur; ita postea periti, pro eo, quem attigerant scientiæ gradum, diversis appellationibus condecorati sunt; inter quas Doctoris prima fuit. Mox & opinione scientiæ evenit, ut illis, qui eas consecuti erant, solis liceret, jura tam in scholis, quam in foro profiteri: quorum illud per totam Europam, inque omnibus ejus Academicis, hoc in plerisque judiciis, præsertim supremarum Curiarum, adhuc servatur. Quamvis autem posterius hocce in ducatibus Slesvici &

Hol-

Holsatiæ non obtineat, nec quisquam legum peritia instructus & morum probitate spectatus a causarum patrocinio repellatur: multi tamen caussidicorum, probata diu in foro & publice scientia, sollemnes illos honorum titulos appetunt, ne scilicet vicinarum gentium patronis dignitate inferiores videantur. Horum exempla secutus, quum pro more specimen juris hisce pagellis conscripserim, qualecunque id est, Excellentie tue humillime offero. Clementissimus Dux noster, Generosissime Domine Præses, meritorum tuorum contemplatione, Te non tantum consiliorum arbitrum, sed & legum custodem jurisque dispensatorem summum constituit; iisque partibus, quanta tuacum gloria fungaris, silentio venerari, quam impar laudator extenuare malo. Cum igitur sub Excellentie tue præsidio per aliquot annos mihi licuerit, clientum meorum jura jure tueri, illudque explicatis hisce, queis nunc distineor negotiis, & deinceps Deo volente facturum sim, nefas duxi, tuis sine auspiciis Academicum hunc honorem consequi. Hoc ut publice testarer, Excellentie tue illustre nomen huic libello præfixi. Rogo itaque, Patrone gratiosissime, exiguum hocce devotionis mee argumentum pro incomparabili tua benignitate ut accipias, meque digneris, usque tua complecti gratia; in qua mihi & subsidium & de-

cus & omnia. Deus Ter Optimus Max. Excel-
lentiæ tuæ annum hunc faucliffimum procedere
sinat, teque nobis seruet incolumem quam diutif-
sime, ut reductam per te salutem fortunamque pu-
blicam indies magis affirmes, efferasque: æterna
celebrandus fama Cimbriæ & instaurator & am-
plificator magnificentissimus. Ita precatur

Tuæ Excellentiæ

Humillimus devotissimusque
Servus

HENR. HAMELOW.

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS
DE
ASSIGNATIONE.

CAP. I.

De Assignmentis nomine.

Uamvis rerum cura potior sit, verborum tamen prior est; cum ad rerum intellectum non nisi intellectis verbis perveniatur: ideoque & mihi ab assignationis nomine initium faciendum est.

§. I. *Assignatio*, sive ut veteres scribebant *adsignatio*, ab assignare est, quod compositum a verbo *signare* &

præpositione *ad*.

§. II. *Signare* autem est, rem ita denotare, ut confusa ante cum aliis facile discerni queat: quod fit vel imposito signo, cum plures ejusdem generis res distinguendæ; vel terminorum descriptione, cum res cum aliis contigua separanda. Sic agrum limite signat &c.

§. III. *Ad* in compositionibus plerumque denotat actum ad certam personam seu rem se exerentem.

§. IV. Hinc *assignare* videtur idem esse, quod rem in alicujus gratiam usumve signare.

§. V. Sed apud Latinos hujus verbi, ut multus, ita & varius usus fuit; proprius quodammodo in divisione agrorum ex hostibus captorum inter milites vel colonos.

§. VI. *Quin* & in jure varie accipitur. Pro translatione Domini in *l. 33. ff. de legat. 1. l. 11. ff. de Evict.* pro legato in *l. 5.*

C. de

C. de necess. serv. her. inst. Pro cessione in *l. 11. § 14. ff. de distr. pign.* Aliisque multis modis, secundum rei naturam, agentium intentionem & juris rationem, daturque per assignationem nunc titulus, nunc possessio, nunc administratio vel custodia. Prout exemplis ostendit *Rebuff. ad l. 107. ff. de V. S.*

§. VII. Sed in presentia hujus vocis significationem restringo ad materias juris, quæ sibi hoc nomen peculiare vindicant, & in quibus dominii translationem significat, & operatur.

C A P. II.

De Assignationibus in genere.

§. I. **A**ssignatio in genere definiri potest, quod sit *Actus demonstrans rem cum voluntate in alium transferendi.*

§. II. Per *actum* definitio, quia & facto assignari potest. *arg. l. 6. 7. 8. C. de donat.* Dummodo factum tale sit, quod alienandi animum clare ostendat. *l. 53. ff. de R. 7.* In dubio enim is non præsumitur. *l. 25. ff. de Probat.*

§. III. Hinc additur determinativæ, *actus demonstrans.* Quod verbum significantissimum est, demonstratio enim Philosophis est, cum veritas non per aures, sed oculata fide animis hominum infigitur.

§. IV. Sunt autem hic demonstranda; res, voluntas transferendi, & persona, in quam transfertur.

§. V. Primo igitur de re constare debet. Sufficit tamen certum esse, de qua assignans senserit, quomocunque exprimitur. *l. 6. ff. de reb. cred.* Lapsus aut error in rei descriptione nil obest. *l. 4. C. de testam. l. 35. §. 2. ff. de legat. 3. l. 17. ff. de condit. & demonstr.* Cum rei veritas falsa demonstratione non immutetur. *l. 5. C. de jur. & fact. ignor.*

§. VI. Res non certam speciem tantum, sed & rerum univertitatem, ut & jura & actiones denotat. *l. 5. l. 6. l. 23. ff. de*

ff. de V. S. Non minus enim universitas rerum, quam singulæ res assignari possunt.

§. VII. Dein de voluntate transferendi *l. 15. C. de testam.* ideo enim res demonstratur, ut transferatur. Notanda hic differentia inter assignationem & traditionem. Assignatio est tantum declarata voluntas transferendi, adeoque causa traditionis, Traditio vero assignationis effectus. Fieri tamen poterit, ut voluntas illa, vel in ipso actu, vel per actum traditionis demum explicetur. Imo & traditio longe præcessisse ex alia causa potest, & res postea in aliam assignari. Sic pater constitutam filiae dotem, vel donationem propter nuptias filio factam, in locum hæreditariæ portionis postea assignare potest. *Mev. ad jus Lub. p. 2. t. 2. a. 13. n. 36. & seq.*

§. VIII. Ultimo de persona, cui assignatur; error in nomine actum non vitiat, si alias constet, de quo assignans sentierit, *l. 4. C. de testam.*

§. IX. Actus autem hic quocunque modo expediri potest. Verbis, scriptura, facto: quis enim voluntatem transferendi magis declarat, quam qui re ipsa consulto tradit *l. 53. ff. de R. J.*

C A P. III.

De Assignationum divisione.

§. I. Assignationum genera duo usu celebrantur. Quorum alterum assignatio bonorum, alterum assignatio simpliciter dici consuevit.

§. II. De utraque igitur, quoniam quæque suis constat regulis, separatim agam, & primo quidem de assignatione bonorum.

§. III. Illa autem duplex est. Assignant enim parentes liberis bona mortis causa, & est ultima voluntas quædam; aut non mortis causa, & conventionalis est.

§. IV. Prior est ex jure civili, posterior ex longa consuetudine

tudine & statutis: proinde illam *civilem*; hanc *usualem* seu statutariam vocare liceat.

C A P. IV.

De Assignatione bonorum civili ejusque
definitione & objecto.

§. I. **A**ssignatio bonorum civilis, est certa parentum quovis modo declarata voluntas, quid ex bonis quemque liberorum tenere velint, vim supremi judicii habens l. 20. §. si pater. ff. famil. ercisc. Christin. v. 4. d. 7. n. 6.

§. II. Assignant parentes. Solis enim parentibus instar privilegii concessum, ultimam voluntatem hoc modo inter liberos declarare. Ratio duplex est, leges enim primo præsumunt parentes ob affectum & pietatem liberis optime consulturos, dein obsequium liberis erga parentum voluntates injungunt. l. 22. §. 4. ff. ad l. Jul. de adult. l. 7. C. de Cur. fur. l. 2. ff. de just. & jure.

§. III. Mater æque ac pater l. 21. §. 1. C. de testam. jus enim hoc non ex potestate patria, sed ex affectu paterno descendit, qui matri cum patre communis arg. l. 26. C. fam. ercisc.

§. IV. Et quicumque illo nomine continentur. l. 4. §. 2. ff. de in jus voc. l. 51. ff. de V. S. ut avus & cæteri ascendentes utriusque naturæ l. 21. §. 1. C. de testam. & quidem, cum per modum testamenti assignatur, generaliter: extra testamentum vero in certum duntaxat casum, de quo infra c. v. §. 24.

§. V. Liberis. l. 21. C. de testam. l. 26. C. fam. ercisc. excluduntur ergo extranei, & quod illis assignatum cæteris accrescit. Sed an & uxor excluditur? de jure civili utique p. nov. 107. nec enim illo jure uxor mariti simul cum liberis regulariter succedit. Verum in illis oris, ubi uxor marito cum liberis

beris æqualiter succedit, adeoque jure liberorum censetur, quid impedit, quo minus & uxori recte assignetur? Potest tamen & simul extraneis aliquid hoc modo relinqui, si testes adsignationi adhibeantur *nov. 107. c. 1.* & duos sufficere existimant. *arg. l. 12. ff. de testam. Brun. ad d. l. 21. C. eod.*

§. VI. Et omnibus, qui nomine liberorum intelliguntur. *l. 220. ff. de V. S.*

§. VII. Tam emancipatis, quam suis. *l. 26. C. famil. ercisc.*

§. VIII. Et adoptatis. Habent enim jura successionis simul cum liberis naturalibus & legitimis *l. 5. C. de suis & legit. hered.*

§. IX. Legitimatis per subsequens matrimonium. Legitimis enim per omnia exæquati sunt. *nov. 12. c. 4. nov. 89. c. 8.* sed legitimatis per rescriptum non nisi legitima prole deficiente. *d. nov. 89. c. 9.*

§. X. Naturalibus, & quidem mater simpliciter nisi sit femina illustris, & legitimos habeat liberos. *l. pen. C. ad SC. orfit.* pater vero cum distinctione. Aut enim assignat testamento, & si legitimos habeat, unam unciam, si ascendentes, usque ad legitimam his salvam, si neutros, omnia bona naturalibus assignare potest. *nov. 89. c. 12. §. 2. & 3.* Aut assignat sine testamento, & tunc tantum in eum casum, si alios non habet hæredes, & non nisi duas substantiæ suæ uncias assignare potest. *d. nov. c. 12. §. 4.*

§. XI. Spuriis mater tantum. Soli enim matri succedunt. *l. 2. l. §. ff. Unde cogn.* Sed an etiam existentibus legitimis. Sic putant, quia lex non distinguit: tamen videatur *l. 5. C. ad SC. Orfit.*

§. XII. Assignari possunt bona seu res, quæ possunt alienari. possunt igitur & quædam feudalia. *Busius ad l. si filia. ff. fam. ercisc.*

§. XIII. Propria. *nov. 107. c. 3.* imo & aliena. Nec refert, an pater sciverit esse alienam, vel crediderit esse suam. Primo enim casu, quia pater non potest præsumi, filium voluisse ludificari, actus ille ad exemplum rei alienæ legatæ ita interpretandus, ac si pater voluerit, filio rem, si redimi

potest, vel æstimationem præstari. §. 4. 7. *de legat.* altero casu, cum patris rem alienam ut suam inter bona communerantis certa voluntas fuerit, ut filius partem illam, quam res assignata faciebat, ex hæreditate haberet, sequitur illum quoque voluisse, ut bonis imminutis eadem ratio divisionis haberetur. Filius ergo pro statu imminutæ hæreditatis tantundem consequetur, quantum dinumeratione facta habiturus fuerat, si res assignata aliena non fuisset.

§. XIV. Non amplius sua. Hujus rei exemplum jam supra. *C. 2. §. 7. dedi:* hoc tamen modo nil novi juris in filium confertur. Imo nec prius immutatur, utpote filio jam quæsitum; sed saltém coarctatur, exclusis per istiusmodi assignationem liberis ab ulteriore perceptione e bonis parentum.

§. XV. Omnia, & pro parte. *l. 21. C. fam. ercisc. l. 32. ff. eodem.*

§. XVI. In partes seu uncias, vel per singulas res *nov. 107. c. 1.*

§. XVII. Æqualiter vel inæqualiter. Et quidem usque ad legitimam, quæ cuique salva esse debet. *l. 8. C. de inoff. testam. l. 10. l. 21. C. fam. ercisc. l. 20. §. 5. ff. eod.* Commendat tamen *nov. 22. c. 48. & Const. Leon. 19.* parentibus æqualitatem, ut naturali rationi & legibus convenientissimam. Si igitur minus legitima assignatum, quid juris? Actio ad supplementum competit. *l. 16. C. fam. ercisc.*

C A P. V.

De modo & formis Assignationis civilis.

§. I. **A** Signatur quocunque modo. Testamento *nov. 18. c. 7. Codicillis. l. 39. §. 1. ff. fam. ercisc.* & per divisionem, eamque vel simplicem *nov. 18. c. 7. l. 8. C. de inoff. test.* vel testamento aut codicillis confirmatam. *l. 39. §. 5. ff. fam. ercisc.*

§. II.

§. II. Per modum testamenti fit assignatio, cum parentes liberis cum titulo institutionis absque solemnitate bona a singulis tenenda demonstrant.

§. III. Est testamentum. Quia habet hæredis institutionem. Dicitur autem.

§. IV. Minus solenne. Quia caret solemnitatibus testamenti.

§. V. Imperfectum. Ratione scilicet testamenti perfecti & solennis. Non vero ratione sui. Quum in suo genere perfectum sit, quod formam sibi præscriptam, qualiscunque illa sit, habet. Multo minus ratione voluntatis. Tale enim nullum esse in confesso est. Hinc patet, quomodo intelligendum sit, quod in *l. 26. C. fam. erisc.* de cæpto & nondum impleto testamento dicitur. Scilicet id de eo accipiendum, in quo quædam tantum bona assignata. Quod fieri posse, supra ostensum est. Non autem de eo, in quo pater voluntatem non satis aperuit, quod nullum est.

§. VI. Privilegiatum, quia hic disponendi inter liberos modus parentibus privilegii instar concessus. *l. 21. §. 1. C. de testam. l. 26. C. fam. erisc.*

§. VII. Duplex autem est. Scriptum vel nuncupativum.

§. VIII. Scriptum fieri potest, vel cum testibus, saltem duobus *l. 12. ff. de testam.* non quidem solemniter rogatis *l. 11. de test. aper. l. fin. §. 3.* in verbis *exceptis C. de Codicil.* Sed tamen eum in finem vocatis *§. 1. 7. de mil. testam.* etiam foemina *arg. l. 20. §. 6. ff. de testam.*

§. IX. Vel sine testibus. Sola patris scriptura, Hartm. *Pistor. p. 1. qu. 2. n. 6.* quod si alius scripsit, ejus vel subscriptione *nov. 18. c. 7.* generali, id est, non addito in supra posita scriptura ejus voluntatem contineri *Carpzov. p. 3. C. 4. d. 18.* quamvis non inutile sit, & ne chartæ blancæ exceptio opponi queat; hoc addi: vel sola declaratione coram duobus testibus facta, illa scriptura ipsius voluntatem contineri. Hartm. *Pist. d. l. n. 9.* quod si de manu parentis dubitatur, res litterarum comparatione decidi potest. *Menoch. l. 4. pres. 7.*

§. X. Nuncupativum coram duobus testibus expeditur.

Neque id solennitatis gratia, sed tantum probationis. Harpr. in §. 3. & 4. n. 206. ff. fam. ercisc. Gail. l. 2. obs. 112. n. 2. arg. l. 16. l. ult. C. famil. ercisc. nov. 107. pr.

§. XI. At cum hæredis institutio caput & fundamentum sit omnium testamentorum. §. 34. 7. de legat. ea hic sola radiat attenditurque.

§. XII. Ergo liberi qui non instituuntur, nominatim sunt exhæredandi; alias enim, si sui sunt, præteritio testamentum patris nullum facit §. 1. 7. de Exher. sin emancipati, bonorum possessionem contra tabulas habent. §. 3. 7. eod.

§. XIII. Sed matris & avi materni præteritio pro exhæredatione est. §. ult. 7. eod.

§. XIV. Denique huic testamento clausula codicillaris inest. Brun. ad l. ult. §. 1. & 2. C. de Codicil. quæ tamen non supplet ea, quæ circa res & personas per certa voluntatis indicia non sunt expressa Carpzov. l. 6. resp. 7. n. 10. & 11.

§. XV. Codicillis, cum absque hæredis institutione & in modum legatorum assignatur.

§. XVI. Fiunt ad exemplum testamentorum, scriptura vel verbis, qualibuscunque, dummodo probentur.

§. XVII. Sed ex codicillis non succeditur titulo universali, nec hæredes existunt, sed quisque sibi assignata jure legati capit. Nisi fideicommissum universale relictum sit. §. 10. 7. de fideic. hered.

§. XVIII. Per divisionem, quum parentes liberis ab intestato succedentibus bona distribuunt.

§. XIX. Expeditur per voluntatem quomodocunque declaratam.

§. XX. Scriptura, & sufficit si a patre vel a liberis subscripta sit nov. 107. c. 1. & 3.

§. XXI. Verbis qualibuscunque, dum a liberis agnoscantur vel probentur. Mant. de ult. volunt. l. 11. n. 19.

§. XXII. Imo & factis. Perinde enim est, suffragio quis, an rebus ipsis & factis voluntatem declaret. l. 32. §. 1. ff. de legib. Et quidem tale parentis factum ejus voluntatem ita commendat, ut in dubium res vocari nequeat. Gilken. ad l. 21.

§. ex

§. ex imperf. C. de test. Est autem hæc assignandi ratio non insolens in terris Holsatiæ & Slesvici. Rustici enim qui ætate confecti rebus suis amplius superesse nequeunt, liberis prædia & cætera bona assignant, sibi que vel alimenta ad dies vitæ paciscuntur, vel quantum ad victum satis est, e bonis ad mortem usque retinent, quod abnashme dicitur, parentumque ulteriori dispositioni obnoxium est, in quantum scilicet absque diminutione aut deterioratione prædiorum fieri potest.

§. XXIII. Hoc autem modo tantum liberis ab intestato succedentibus assignatur l. 26. C. fam. ercisc. hic ergo non instituntur hæredes, sed illi, qui ex lege sunt, præsupponuntur. Sunt autem liberi parentum hæredes naturaliter, l. ratio ff. de bon. damn. l. 7. §. fin. ff. und. liber. l. 15. ff. de inoff. test. hinc vivis adhuc parentibus jam quodammodo domini bonorum intelliguntur. l. 11. ff. de lib. & posth. her. inst.

§. XXIV. Exinde sequitur i. avum parente adhuc vivo nepoti per divisionem assignare haud posse. Brun. ad. l. 26. C. fam. ercisc. & omnibus liberis assignandum esse, omnes enim ab intestato pari jure veniunt. Quid si quis præteritus aut oblitus inveniatur? aut omnia bona jam sunt assignata, & cæteris tantum detrahendum, ut huic salva sit legitima. Pinguis enim jus hæres ab intestato, qualis hic est, habere nequit, quam scriptus in testamento habet: qui hæreditate legatis exhausta Falcidia utitur. Aut non sunt assignata & si in his legitima non est, ad supplementum agere potest.

§. XXV. Itaque hæ dispositiones seu assignationum modi quoad formam, parum differunt.

§. XXVI. Communia omnibus requisita sunt i. ut certum sit, hanc esse patris voluntatem §. 1. inst. de mil. testam. 2. tempus exprimatur, ut in casu duarum dispositionum, quæ posterior sit, appareat. l. 6. §. 2. ff. de Codic. 3. nomina liberorum integris literis scribantur, & 4. uncia seu singulæ res designentur. Nov. 107. c. 1.

§. XXVII. Differentiæ sunt in testamento hæredis institutio, in Codicillis, legatorum relictio, in divisione successio ab intestato.

§. XXVIII.

§. XXVIII. Quid ergo si dubiteretur, an defunctus testamento, vel codicillis, vel per divisionem assignare voluerit? existimandus maluisse testari, vel dividere, quam Codicillari; quum, absque hærede mori, jam olim infortunii loco habitum sit.

C A P. VI.

De effectibus, sine & mutatione assignationis bonorum civilis.

§. I. **E**ffectus factæ assignationis sunt, 1. ut rumpat omnes dispositiones antecedentes, licet solenne testamentum sit. *Carpz. p. 3. C. 4. d. 25.* 2. Ut liberi soli bona parentum accipiant. *l. 26. C. fam. ercisc.* 3. Quod ex illo nunc titulo universali, nunc particulari, prout defuncto visum fuit, succedatur, primo scilicet modo, si per testamentum vel divisionem assignatum, altero, si per Codicillos.

§. II. Hoc discrimine observato agitata inter doctores quæstio, an post assignationem paternam liberi ad evictionem invicem teneantur, hæud difficulter resolvi poterit. Aut enim assignatio facta liberis ab intestato succedentibus, vel in testamento cum institutionis titulo; & cum utroque modo in universum defuncti jus succedant, & hæredes sint; ad evictionem sibi tenentur. *l. 7. C. com. utriusq. jud. l. 25. §. penult. l. 20. §. 3. ff. fam. ercisc.* Aut facta est in codicillis seu per modum legatorum, & cum sic assignati particulari jure succedant, non tenentur. *l. 40. ff. de Evict. l. 45. ff. de legat. 1.*

§. III. Finis est, ut liberi bona parentum ex eorum voluntate & voto sine litibus possideant. *nov. 18. c. 7.*

§. IV. Assignatio facta mutari potest, quia est ultima quædam voluntas. *l. 20. §. 3. ff. fam. ercisc.* voluntas autem hominis ambulatoria est. *l. 4. ff. de ademt. legat.* ultimarumque voluntatum liber esse debet stylus. *l. 1. C. de SS. Eccles.* adeo ut nec pacto coerceri aut adimi queat. *l. 15. C. de transact.*

§. V.

§. V. Etiam jurata. Jul. Clarus §. de testam. qu. 95. n. 1. Lex enim nullum voluit inveniri modum, quo liberum testandi arbitrium adimi posset. Videatur Christin. v. 4. d. 8. n. 5.

§. VI. Verum cum hic disponendi modus per ultimam voluntatem parentibus respectu liberorum concessus, mutatio hic non ita facilis, ut in cæteris ultimis voluntatibus; quarum posterior priorem rumpit: quod hic non fit, nisi testator simul coram septem testibus declaret, se nolle factam assignationem valere, ideoque aliud testamentum condere destinasse. nov. 107. c. 2. Brun. ad l. 21. §. 1. C. de testam.

§. VII. Quod si res assignata jam tradita, non videtur voluntas mutari posse, assignans enim rem tradendo, dominium ejus transtulit, adeoque omne de ea ulterius disponendi arbitrium, sibi ipsi ademit. l. 1. ff. de donat.

C A P. VII.

De Assignatione bonorum usuali & statutaria.

HAstenus de assignationis bonorum prima specie egimus, nunc ad alteram transeamus.

§. I. Est autem conventio inter parentes & liberos, ut hi hereditati parentum, accepta certa re, renuncient.

§. II. Et quidem duplex est, aut enim liberis nuptias facientibus propriamque familiam instituentibus assignatur, aut tunc, cum altero parente mortuo, superstes ad secunda vota properat.

§. III. Prior modus abdicatio dicitur; immensum tamen distat ab illa veterum abdicazione, cujus mentio fit in l. 8. C. de patr. pot. quamvis enim in utraque a domo & familia parentis fit exclusio, in veteri tamen hoc fiebat a patre irato, & ob malos filii mores, adeoque cum ignominia quadam l. 132. ff. de verb. oblig. Sed in hac liberi propter rei familiaris rationes e domo parentum cum honore & lucro dimituntur, ab af-

fectu parentum & ulteriore liberalitate non omnino exclusi.

§. IV. Sunt tamen, qui & hunc assignandi modum ex legibus Romanis deducunt & tuentur, uti auctoritatibus *l. 15. ff. de inoff. testam. l. 3. §. 17. ff. de bon. libert. aliisque.*

§. V. Verum cum hæreditates jure civili tantum vel ex ultima voluntate vel ex lege deferantur *§. ult. s. per quas per cuique acquir.* Omniaque circa hanc rem pacta plane damnentur & pro infectis habeantur. *l. 52. ff. de pact. l. 16. ff. de suis & leg. har. l. 61. ff. de V. obl. l. 15. l. 19. C. de pact. l. 3. C. de collat. l. 4. C. de inutil. stipul. l. 35. §. 1. C. de inoff. testam.* adeo ut quidam putent, ne quidem per obliquum vel indirecto successionem pacto dari. *Cothman. vol. 3. resp. n. 13.* istam sententiam suis auctoribus relinquo, quum supervacaneum sit, huic assignationis modo vim & robur ex jure civili accersire.

§. VI. Illa enim fundatur in constantissima & ab immemoriali tempore apud plerosque Europæ populos recepta consuetudine. *Cothm. d. l. n. 37. 38.* quæ consuetudines genuinum jus sunt illarum gentium, quæ moribus olim regebantur, legibusque Romanis saltem in subsidium, & cum consuetudines & proprium jus deficiunt, utuntur.

§. VII. Nec caret illa consuetudo ratione, cum pacta neque vi, neque metu, neque dolo extorta, neque contra bonos mores inita sint servanda: quid enim tam congruum fidei humanæ, quam ea, quæ inter homines placuerunt, servare? *l. 1. ff. de Pact.* quid vero gravius, quam datam fidem fallere? *l. 1. ff. de Const. pec.* quæ cum ob naturalem æquitatem inter omnes homines obtinere debeant, quanto magis inter parentes & liberos, cum hi etiam sine pactationibus ad paterna obsequia obstricti sint. *Cothm. vol. 2. resp. 99. n. 22. Conf. Const. Leon. 19.*

§. VIII. Posterior, modus est vel *universalis* vel *particularis*.

§. IX. *Universalis* est, cum parens secundas nuptias ambiens liberis prioris matrimonii, tam loco portionis ex defuncti paren-

parentis bonis debitæ, quam ex viventis sperandæ, certum quid assignat, illi contenti ab omni hæreditate excluduntur. Et re vera emptio venditio est. Speciali vero nomine segregatio appellatur.

§. X. *Particularis* est, cum parens superstes, propter hæreditatem, quæ liberis ex defuncti parentis bonis compete-
bat, rem certam assignat, reservato ipsis jure parenti super-
stiti in casum mortis succedendi: & transactio quædam est.

§. XI. Hæ assignationum species statutis duarum floren-
tissimarum Germaniæ civitatum Lubecæ & Hamburgi com-
probatae sunt: quorum alterum velut antiquius ob celebra-
torem in multis inferioris Saxoniae locis dudum receptum, ab
altero ut posteriore & emendatiore valde illustratum est.
Quum igitur istarum civitatum institutis & moribus, superstes
parens secundas parans nuptias, teneretur bona tam sua, quam
defuncti conjugis, utpote illo jure communia, cum liberis
prioris matrimonii dividere, eumque in finem inventarium
bonorum edere, nec vero domesticæ rationes semper permit-
terent, hoc fieri, tum quod facultates aperire periculosum
esset, tum quod res & pecunias in mercaturam collocatas salva
negotiatione exinde repetere non possent, tanquam medium
evitandæ divisionis & editionis repertum & constitutum est,
ut liceret parentibus cum liberis prioris matrimonii pacisci
super certa re, seu portione bonorum illis, vel pro solius de-
functi parentis vel pro utriusque hæreditate assignanda.

§. XII. Constant autem hæ assignationes omnes ex par-
tium conventionione.

§. XIII. Consequens igitur est, esse rem voluntariam; cum
omnis conventio non nisi libero contrahentium consen-
su ineatur; adeoque nec parentes liberis assignationem obtru-
dere, neque hos illis extorquere posse. *Mev. ad jus Lubec. p. 2.*
p. 99. n. 69. 70. ad exemplum legitimæ Cothman. vol. 2. §.
99 n. 168.

§. XIV. Est autem ista conventio super hæreditate, ita;
ut in vicem ejus liberis certum quid detur. Ergo liberi hic
non existunt parentibus hæredes, sed jus succedendi, quod

ipsis naturaliter competeat, accepta certa re, vel pecunia in parentes transferunt. *Mev. p. 6. p. 232. n. 1. &c.* ergo nec res quæ accipitur, hæreditaria est, sed pretium venditi seu translati juris succedendi. *Mev. p. 3. p. 297. n. 8.*

§. XV. Datur certum quid. Hoc omnino exprimendum est: sed quænam istius certi quantitas? potest quidem generaliter dici, illam quantitatem, in quam partes consentire, justam esse; Sed res videtur propius definiri posse. Distinguendum enim est, an priore modo sit assignatum, & certum est, tunc infra legitimam assignari non posse, *arg. l. 25. ff. de inoff. testam.* an vero posterioribus modis; & cum ex statutis manifestum sit, quid liberis per divisionem debeatur, quantitas exinde secundum rei circumstantiam determinari & moderari potest.

§. XVI. Hoc igitur ut fieri possit, necesse est, ut facultates & vires hæreditatis liberis sint cognitæ. Tenentur ergo parentes illas aperire. Nec tamen opus est, ut hoc fiat solenni inventario, sed sufficit qualiscunque bonorum descriptio, imo & parentis oretenus facta asseveratio de statu bonorum. *Mev. p. 18. d. 37. n. 4.*

§. XVII. Assignatum quantum ex patrimonio parentis seu bonis communibus procedere debet per *l. 36. C. de inoff. testam.* ergo in illud non computanda, quæ liberis aliunde obvenire, & proprio jure debentur. Nil autem refert, an in pecunia numerata, vel aliis rebus consistat. *Cothm. vol. 3. §. 17. n. 19.*

§. XVIII. Forma harum assignationum non eadem est. Prior modus extrajudicialiter fieri potest. Sed sunt, qui requirunt, ut renunciatio jurato fiat *Cothm. vol. 2. n. 99. n. 12.* alii tamen hoc tum demum necesse ajunt, cum minus legitima relictum *alleg. loc. n. 72.* Jure Saxonum vero juramentum non requiritur. *Landrecht l. 1. art. 13. Weickbild art. 57. Scurrer. de hered. ab intest. t. 9. fol. 47.* Posteriores judicialiter ut fiant, præcipit jus Lubecense *l. 2. t. 1. art. 31. & 33.* quamvis alii hoc ad illum, qui segregatio dicitur, modum restringant, in altero præsentia proximorum cognatorum contenti.

§. XIX.

§. XIX. Effectus sunt 1. ut liberi assignatæ portionis domini fiant absque ullo onere hæreditario, *Merv. p. 9. d. 37. n. 7.*
 2. Ut bonorum communium soli parentes domini fiant, omnesque hæreditariæ actiones illis, & in illos dentur. *Mev. p. 3. dec. 297.*

§. XX. Finis diversus est.

§. XXI. Communis omnium, ut liberi accepta certa bonorum parte, incertis fortunæ casibus, quæ parentibus post assignationem evenire queunt, non sint obnoxii.

§. XXII. In priorè generalis est, ut liberi, dum, quod amplius a parentibus expectent, non habent, res familiares ex præsentibus facultatibus metiantur, & componant. Experientia enim compertum, liberos, dum de facultatibus parentum amplius, quam in his erat, sperabant, suaque interim perdebant, fortunis lapsos.

§. XXIII. Particularis est, respectu familiarum illustrium, ut, filiabus per assignationem modicæ portionis ab hæreditate parentum exclusis, bonorum summa apud filios permaneat, & per hoc status & dignitas familiarum, quæ in opibus sitæ sunt, conserventur. *Cothm. vol. 2. resp. 99. n. 59.*

§. XXIV. In modis posterioribus varii sunt, 1. Ut parentes confectioem inventarii & divisionem bonorum declinent. 2. Ne diversæ hæreditates inter se confundantur. 3. Ut parentibus amoribus & blanditiis novarum nuptarum captis, facultas adimatur, ea, quæ liberis, prioris matrimonii debentur, in liberos posterioris conferendi.

§. XXV. Vis factæ assignationis est, ut neutri parti liceat, ab illa resilire, altera nempe invita. *l. 5. C. de obl. & act.*

§. XXVI. Evenit tamen quandoque, ut resolvatur.

§. XXVII. Nam si assignatio in fraudem creditorum facta reperitur, dispositio. *l. 14. ff. quæ in fraud. cred. & l. 2. C. eodem*, omnino locum habet.

§. XXVIII. Volunt autem fraudem ex eo colligi, quum parentes majorem bonorum partem, vel res pretiosiores liberis assignant. *Wurmser. pract. Obs. l. 38. n. 4. n. 47. Valla de reb. dubiis 12. n. 5.* Sed an illa sententia juri conformis sit, merito dubitaveris *p. §. 3. Inst. ex quib. caus. man.*

§. XXIX.

§. XXIX. Item, si enormissima læsio intervenerit, ad rescissionem agi potest *Mev. p. 3. d. 97. n. 3.*

§. XXX. Enormis autem læsio censetur intervenisse, si quis ultra dimidium justæ quantitatis se læsum docere possit. *Mer. d. l. n. 6.* justa quantitas in priore modo est legitima. In posterioribus portio statutaria.

§. XXX. Sed læsionis enormitas ex quantitate & substantia bonorum, quæ tempore factæ assignationis fuit, æstimanda. *Cothm. v. 2. n. 99. n. 78.*

§. XXXII. Excludit autem hanc actionem legitime facta renunciatio læsionis *Mev. p. 3. decis. 297. n. 7. l. penult. C. de pactis.*

C A P. VIII.

De Assignatione in specie sic dicta.

Explicatis bonorum assignationibus, superest, ut de assignatione in specie videamus.

§. I. Hoc genus assignationis apud Romanos non videtur in usu fuisse, in argumentum tamen adducuntur. *l. 4. C. de Evict. l. 26. l. 98. ff. de solut. l. 24. ff. de pignor. act. l. 27. §. 2. ff. de leg. 3.*

§. II. Nostris vero moribus, præsertim apud mercatores, admodum frequentatur, idque propter ejus commoditatem & non obnoxiam circumventionibus simplicitatem, prout ex sequentibus apparebit.

§. III. *Est autem conventio inter duos de re, quam alter eorum tenebatur prestare, ab alio prestanda, priore obligatione usque ad præstationem securam salva manente.*

§. IV. Conventio est, hinc sequitur utriusque partis libera voluntate fieri debere. Si enim debitor, invito creditore, aliud pro alio solvere nequit *l. 3. ff. fam. ercisc. pr. Inst. quib. mod. toll. obl. l. 16. C. de sol. & lib.* quanto minus creditori alium demonstrare potest, qui ipsius loco solvat, cum ipse ad solvendum paratus occurrere creditori debuisset. *Innoc. in c. 7. x. de pignor.*

§. V.

§. V. Credibile tamen est, creditorem non valde repugnaturum, cum ipsius causa per assignationem nullo modo deterior fiat, sed priore obligatione salva a debitore alius demonstratur, a quo accipiat. *l. 27. §. 2. ff. de leg. 3.*

§. VI. Imo si debitor assignat apud talem qui vult & notorie potest prestare, dissentire vix potest, cum debitor talem offerendo ad ulteriora cogi nequeat, *l. ult. §. 1. ff. de Const. pecun.*

§. VII. Si tamen creditor sciat, illum, apud quem assignatur, non esse solvendo, aut pro assignante non soluturum, & per hoc assignationem inanem fore, justissimam dissentienti causam habet.

§. VIII. Inter duos ita accipiendum, ut & a pluribus uni, & ab uno pluribus possit assignari, secundum numerum debitorum vel creditorum, ad exemplum duorum reorum.

§. IX. Res ab assignante prestanda, quam tamen ipse prestare nequit, assignationis causa est, Sed quamvis omni assignationi causa subit, illa tamen non exprimitur. Presumptio enim est, non assignaturum, qui nil debet. Est quippe assignatio species solutionis, quam nemo, nisi qui scit se debere, sit facturus, quum nullus adeo supinus sit, ut facile pecunias suas jactet, & indebitum effundat *l. 25. ff. de prob. & presumt.* Continet igitur omnis assignatio tacitam confessionem debiti. Hinc post assignationem non quaeritur, an debeat; sed tantum, an rite assignatum.

§. X. De re a tertio prestanda. Vel exinde liquet, non novam obligationem hic contrahi, sed rem ex prima prestandam per tertium prestari. Fungitur igitur tertius ille vicem assignantis quod ad praestationem tantum, & est alienae solutionis minister. *l. 15. ff. de Const. pecun. Mey. p. 7. d. 46. n. 3. & 4.* Si ergo assignatus solvit, assignans liberatur, quia ipse solvit, qui per alium solvit *l. 51. ff. de acq. poss. l. 9. C. pact. conv. l. 5. 6. de solut. & liber.* Si non; ipse adhuc tenetur ad rem prestandam, ut & ad interesse non fuisse prestitum a tertio. *l. 14. §. 2. ff. de pec. Const. Collu. vol. v. resp. 50.*

§. XI. Assignare possunt omnes, qui solvere. Est enim assigna-

assignatio solutio per alium facienda. Solvere autem possunt omnes, penes quos rerum suarum arbitrium & administratio est. Ergo non possunt, quicumque rebus suis ipsi superesse nequeunt. *l. 16. ff. de V. O. l. 12. ff. de tutor. & curat. dat.*

§. XII. Ut pupillus sine tutoris auctoritate §. 1. *inst. quib. alien. lic. l. 14. §. 8. ff. de solut. & liber.* Nam si assignatio præjudicet pupillo, potest retractari, & res soluta seu assignata repeti *l. 29. ff. de condict. indeb.* Cum ejus dominium nihilominus apud pupillum permanisse credatur *l. 14. C. de procur.*

§. XIII. Minor curatorem habens *l. 3. C. de in integr. rest.* nisi utiliter assignaverit, conf. *Const. Leon. 39.* Prodigus, cui bonis interdictum *l. 12. §. 2. ff. de tut. & cur. datis. furiosus l. 40. ff. de reg. jur.* nisi assignaverit tempore intermissi furoris. *arg. §. 1. Inst. quib. non est perm. fac. rest.*

§. XIV. Assignari possunt res omnes, quæ sunt in commercio. §. 2. *Inst. de inuic. stipul.* Prout convenit, pecunia, nomen, actio &c.

§. XV. Aliud pro alio, ut pro pecunia, quæ debebatur nomen, *nov. 4. c. 3.* Sed hoc tunc demum, si aut creditor consentiat, *l. 17. C. de sol. & liber.* Aut si debitor idem reddere nequeat. *Auth. hoc nisi 6. eodem.*

§. XVI. Hoc casu tamen diligenter animadvertendum, resne in terminis assignationis permanserit, an vero nomen in solutum datum & acceptum sit, posteriore enim modo debitor liberatur *l. 19. §. 1. in fin. ff. de reb. cred.* Ratio est, quod in solutum datio emptio venditio quædam sit, qua nomen pro debito venditur. *Brun. ad l. 4. C. de Evict.* Cumque ita vere interveniat cessio, liberatio sequitur. Cessio enim modus liberationis est. *Brun. ad l. 2. C. de nov. & deleg.*

§. XVII. Sed quoniam hoc quondam ambiguum, litibusque ansam præbere queat, prudenter fecerit, qui cautelæ loco, assignationem periculo assignantis fore, exprimi curaverit. §. 2. *7. mand. l. 47. §. 5. ff. eodem.*

§. XVIII. Assignari possunt omnes, qui solvere; debitores, etiam invitati. *Brun. ad l. 1. & 6. C. de nov. & deleg.* hic enim nil novatur, nec debitoris interest, solvatur ipsi creditori, an

an ex ipsius mandato, cum utroque casu liberetur. *l. 12. §. 2. ff. de solut. & lib.* non tamen coguntur solvere, ante quam dies venit.

§. XIX. Etiam non debitores Brun. ad *l. 1. & 6. C. de nov. & del.* eos tamen, quos confidimus ad mandatum nostrum soluturos. Alias enim frustranea esset assignatio, cum illis liberum sit mandatum seu assignationem non suscipere. *l. 17. §. 3. ff. de pignor. act. §. 11. Inst. mandat.*

§. XX. Assignari potest, quibus solvi.

§. XXI. Ergo non potest pupillo, cæterisque administrationem honorum non habentibus. *l. 15. ff. de sol. & liber.* Non enim liberatur debitor, etiamsi solutum fuerit, & ob eandem pecuniæ summam iterum conveniri potest. Habet tamen exceptionem doli mali, si solutio in rem pupilli versa §. 2. *Inst. quib. alien. lic. vel non.*

§. XXII. Forma assignationis in eo consistit, ut ex quo assignatio inter creditorem & debitorem placuit, hic illi ad tertium literas det, quæ jubetur solvere, quibus acceptis, quod in non debitore voluntatis, in debitore necessitatis est, ille tertius obstringitur ad solvendum.

§. XXIII. Acceptasse autem censetur, qui literis illis non statim contradicit §. 11. *Inst. Mand. l. 1. §. 1. ff. cod.*

§. XXIV. Ne autem super eo, an acceptatae sint, controversia nascatur, solet his literis, quum proferuntur, verbum *accepto* ab assignato subscribi.

§. XXV. Literis semel acceptatis, si non solvatur, assignatus assignanti ad interesse tenetur, tanquam suscepto mandato non consummato. *l. 5. §. 1. l. 6. §. 1. l. 8. §. 6. l. 27. ff. Mandat.*

§. XXVI. Imo & assignato creditori tenetur; tanquam ex constituto *l. 12. ff. de const. pectun.* habet tamen beneficium excussionis, si non est debitor. *Nov. 4. c. 1.*

§. XXVII. Hæ literæ vulgo assignationes vocantur, & non tantum Mandatum de solvendo continent, sed, cum debitor assignatus, etiam de exigendo, vimque actionis Mandatæ habet. *Mer. p. 6. d. 3. n. 4. Sich. ad l. 3. n. 4. 5. 6. de nov. & deleg.* Si ergo debitor assignatus solvere detrectat, assignatus cre-

ditor illum iudicio persequi potest, cum assignans exercitium juris sui in ipsum transtulerit.

§. XXVIII. Concurrunt igitur in hoc negotio quatuor diversa negotia. 1. Necessitas solvendi assignanti ex prior obligatione incumbens, & est causa assignationis. 2. Conventio inter creditorem & debitorem, ut ille sibi per alium satisfieri patiatur. 3. Mandatum assignantis ad tertium, de satisfaciendo creditore. 4. Obligatio inter creditorem assignatum & mandatarium solutionis ex susceptione mandati & est Constitutum.

§. XXIX. Effectus assignationis est, ut res seu solutio ab assignante præstanda per alium præstetur. Manet igitur prior obligatio, isque, cui mandatur, minister est alienæ solutionis, ut supra dictum: cum ergo assignatus non liberatur, nisi solvendo, sequitur eum nec tunc prius liberari, quam minister ejus solverit.

§. XXX. Finis assignationis est, liberatio. Illa vero non statim a facta assignatione procedit, sed demum post præstitam solutionem, adeoque ab eventu solutionis pendet. *arg. l. 98. ff. de Solut. & liber.*

§. XXXI. Ex ante dictis facile intelligere licet, assignationi magnam affinitatem & convenientiam esse cum delegatione, cessione, cambio. In omnibus enim hisce negotiis, id unum agitur, ut alter pro altero præstet: sic in delegatione substituitur debitor debitori: in cessione nomen cessum subit in vicem rei præstandæ; in cambio acceptans, seu transfans occupat locum remittentis. Sed in hisce tribus casibus, facta substitutione substituens, seu prior debitor statim liberatur, magno sæpe cum creditoris periculo & damno, dum vel debitor delegatus inidoneus est, vel nomen cessum non bonum invenitur, vel transfans foro cedit. In Assignatione vero id non evenit; cum prior obligatio hic maneat salva, usque dum solutum sit, assignatoque creditori contra debitorem semper pateat regressus.

*Exposui breviter, quas assignatio causas,
Quos habet effectus, legitimosque modos.
Plura quidem dici poterant, si cura fuisset
Digerere innumeris sparsa voluminibus;
Sed malui dudum servato more libellum
Scribere; parvus habet commoda multa liber.
Si bonus est, placeatque; magis brevitate placebit.
Non poterit magnum, si malus, esse malum.*

Expositio brevis, quae assignatio censur,
Quos habet effectus, legitimeque modo.
Plura quidem dici poterant, si cura fuisset
Digerere innumeris sparsa voluminibus;
Sed malui dudum servato more libellum
Scribere; parvus habet commoda multa liber.
Si bonus est, placatusque; magis brevitate placabit.
Non poterit magnam, si malus, esse malum.

